

3

UDC 616.89

SPSIDE 42 (3) 143-208 (2014)

ISSN 0303-7908

**SOCIJALNA PSIHIJARIJA
SOCIAL PSYCHIATRY**

ZAGREB

VOL. 42 – 2014

BROJ/NUMBER 3

IZVORNI ZNANSTVENI RAD/ORIGINAL SCIENTIFIC PAPER

R. Martinec, T. Šiškov, R. Pinjatela, D. Stijačić

Primjena psihoterapije pokretom i plesom u osoba s depresijom

(Dance movement psychotherapy in patients with depression) 145

PREGLEDI/REVIEWS

V. Boričević Maršanić, Lj. Paradžik, Lj. Karapetrić Bolfan, I. Zečević, V. Grgić

Sekundarna traumatizacija djece veterana oboljelih od posttraumatskog stresnog poremećaja

(Secondary traumatization in offspring of war veterans with posttraumatic stress disorder) 155

K. Sesar, A. Dodaj

Čimbenici rizika za nasilje u partnerskim vezama

(Risk factors for intimate partner violence) 162

S. Štrkalj-Ivezić, T. Jendričko, Z. Pisk, S. Martić-Biočina

Terapijska zajednica

(Therapeutic community) 172

V. Štalekar

O umjetnosti i psihoterapiji

(On art and psychotherapy) 180

N. Ivanović, I. Barun, N. Jovanović

Art terapija – teorijske postavke, razvoj i klinička primjena

(Art therapy – theory, development and clinical application) 190

PRIKAZ BOLESNIKA/CASE REPORT

M. Gašparović, A. Grgić, I. Hegeduš, Ž. Vukšić, K. Keleković Krušlin,

G. Filipović Bilić, B. Marković

Negativni psihotični simptomi u bolesnice s potpunom agenezom korpusa kalozuma

(Negative psychotic symptoms in a patient with complete agenesis of corpus callosum) 199

IN MEMORIAM/OBITUARY

E. Pavlović

In memoriam Antun Peitl

(Obituary – Antun Peitl) 205

PRIMJENA PSIHOTERAPIJE POKRETOM I PLESOM U OSOBA S DEPRESIJOM

RENATA MARTINEC^{1,2}, TONČICA ŠIŠKOV², RENATA PINJATELA¹ i DUBRAVKA STIJAČIĆ³

¹Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, ²Hrvatska udruga za psihoterapiju pokretom i plesom i ³Klinika za psihijatriju Vrapče, Odjel za psihosocijalne metode liječenja i radnu terapiju, Zagreb, Hrvatska

S obzirom da je depresija kompleksni psihofizički poremećaj može se pretpostaviti da terapijske intervencije treba usmjeriti na različita područja tjelesnog i psihosocijalnog iskustva. Psihoterapija pokretom i plesom definirana je kao pristup koji podržava povezanost duha i tijela i na taj način može predstavljati jednu od učinkovitih metoda u ublažavanju različitih simptoma depresivnog poremećaja. U tu je svrhu provedeno istraživanje koje se odnosilo na ispitivanje neposrednog utjecaja psihoterapije pokretom i plesom na tipične simptome odnosno najčešća psihofizička i socijalna problemska područja u osoba oboljelih od depresije. Terapijski je program uključivao neke specifične tehnike kao što su zrcaljenje, kinestetička imaginacija, istraživanje različitih elemenata dinamike pokreta, simbolizacija tijelom. Procjena utjecaja terapijskog programa provedena je primjenom vizualno analognih ljestvica samoprocjene za varijable Zadovoljstvo, Tjeskoba, Tjelesna ugoda, Opuštenost, Umor, Doživljaj odnosa s članovima grupe, Doživljaj terapije, Doživljaj terapeuta. Na osnovi rezultata dobivenih kvantitativnom analizom, kao i na temelju narativnog opisa ispitanika može se zaključiti da je terapijski program imao pozitivan neposredan učinak u području poticanja pozitivnog raspoloženja, tjelesnog doživljaja, interpersonalne komunikacije i smanjenja psihofizičke napetosti. U tom bi se smislu psihoterapiju pokretom i plesom moglo razmatrati kao jednu od prikladnih metoda u procesu koncipiranja holističkih i interdisciplinarnih pristupa u terapiji osoba s depresivnim, ali i drugim mentalnim poremećajima.

Ključne riječi: depresivni poremećaj, psihoterapija pokretom i plesom, tjelesno iskustvo, psihosocijalne dimenzije

Adresa za dopisivanje:

Doc. dr. sc. Renata Martinec

Odsjek za motoričke poremećaje, kronične bolesti i art-terapiju

Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Borongajska cesta 83f

10 000 Zagreb, Hrvatska

E-pošta: renata.martinec@zg.t-com.hr

SUMMARY

DANCE MOVEMENT PSYCHOTHERAPY IN PATIENTS WITH DEPRESSION

¹Faculty of Education and Rehabilitation, University of Zagreb, Department of Motor Disorders, Chronic Diseases and Art Therapy, ²Croatian Society of Dance Movement Psychotherapy, and ³Vrapče University Psychiatric Hospital, Department of Psychosocial Therapy and Occupational Therapy, Zagreb, Croatia

Since depression is defined as a complex psychophysiological disorder, it could be assumed that therapy interventions should be focused on different areas of the body- and psychosocial experience. Dance Movement Psychotherapy (DMP) could be considered as a method that supports body-mind connection, and so it could be one of the valuable therapy approaches in decreasing different symptoms of depression. In this way, an investigation of immediate influence of DMP on the most common psychophysiological and social problems in persons with depression was carried out. Therapy program included some specific techniques such as mirroring, kinesthetic imagery, exploring different effort qualities, body-symbolization, etc. The influence of therapy program was assessed by visual analog self-assessment scales for the variables Satisfaction, Anxiety, Body comfort, Relaxation, Tiredness, Experience of the group, Experience of the therapy, and Experience of therapists. According to the results obtained by quantitative analysis and narrative expression of patients, it is concluded that therapy program had positive immediate influence on inducing positive mood, body-experience, interpersonal communication, and decreasing anxiety. Therefore, DMP could be considered as one of the appropriate methods in the frame of holistic and interdisciplinary therapy approaches in persons with depression or some other mental disorders.

Key words: depression, dance movement psychotherapy, body-experience, psychosocial dimension

Soc. psihijjat., 42 (2014) 155 – 161

Pregled

SEKUNDARNA TRAUMATIZACIJA DJECE VETERANA OBOLJELIH OD POSTTRAUMATSKOG STRESNOG POREMEĆAJA

VLATKA BORIČEVIĆ MARŠANIĆ, LJUBICA PARADŽIK, LJILJANA KARAPETRIĆ BOLFAN,
IVA ZEČEVIĆ i VESNA GRGIĆ¹

Psihijatrijska bolnica za djecu i mladež i ¹Klinički bolnički centar Zagreb, Klinika za psihološku medicinu, Zagreb, Hrvatska

Pojam sekundarna traumatizacija obuhvaća različite psihopatološke simptome koji se javljaju u osoba koje žive uz pojedinca koji je doživio traumu i boluje od posttraumatskog stresnog poremećaja (PTSP). Ratni PTSP naročito negativno utječe na funkcioniranje i odnose u obiteljima veterana, a simptomi izbjegavanja, povlačenja, iritabilnosti, hostilnosti i agresivnosti u okviru ratnog PTSP-a su odgovorni za nastanak simptoma u članova obitelji. Djeca ratnih veterana oboljelih od PTSP-a imaju oko dva puta veći rizik za razvoj psihopatoloških simptoma u odnosu na djecu veterana bez PTSP-a te mogu iskazivati probleme u jednom ili više područja funkcioniranja uključujući simptome somatizacije, depresije, anksioznosti, hiperaktivnosti, slabe socijalizacije, delinkventnog ponašanja, agresije, školskog neuspjeha i PTSP-a. Psihopatološki simptomi u djece veterana oboljelih od PTSP-a nastaju kao rezultat interakcije različitih bioloških, psiholoških i okolinskih čimbenika, pri čemu naročito značajnu ulogu imaju obiteljska disfunkcija i neadekvatni oblici roditeljskog ponašanja oba roditelja. U liječenju psihičkih smetnji djece veterana s PTSP-om potrebno je primjenjivati individualizirani (klinička slika, težina poremećaja, stupanj disfunkcionalnosti, prisutnost rizičnih i protektivnih čimbenika u djeteta, roditelja i obitelji), multidisciplinarni (psihijatar, psiholog, defektolog, radni terapeut, socijalni radnik) i multimodalni pristup (individualna psihoterapija, obiteljska terapija, medikamentna terapija).

Ključne riječi: posttraumatski stresni poremećaj, veterani, sekundarna traumatizacija, djeca, adolescenti,

Adresa za dopisivanje:

Dr. sc. Vlatka Boričević Maršanić, dr. med.

Psihijatrijska bolnica za djecu i mladež

Kukuljevićeva 11

10 000 Zagreb, Hrvatska

E-mail: vlatka.boricevic.marsanic@djecja-psihijatrija.hr

SUMMARY

SECONDARY TRAUMATIZATION IN OFFSPRING OF WAR VETERANS WITH POSTTRAUMATIC STRESS DISORDER

V. BORIČEVIĆ MARŠANIĆ, LJ. PARADŽIK, LJ. KARAPETRIĆ BOLFAN, I. ZEČEVIĆ and V. GRGIĆ¹

*Psychiatric Hospital for Children and Youth and ¹Zagreb University Hospital Center,
Department of Psychological Medicine, Zagreb, Croatia*

The term secondary traumatization refers to different psychopathological symptoms that develop in a person living with an individual who experiences severe psychological trauma and suffers from posttraumatic stress disorder (PTSD). Combat-related PTSD negatively affects functioning and relationships within families of veterans, and veterans' avoidance, withdrawal, irritability, hostility and aggressive symptoms are especially predictive of secondary traumatization among family members. Children of veterans with PTSD have a twofold higher risk of developing psychopathological symptoms in comparison with children of veterans without PTSD and may display problems in one or more areas of functioning including symptoms of somatization, depression, anxiety, hyperactivity, poor socialization, delinquency, aggression, school failure and PTSD. Psychopathological symptoms in offspring of veterans with PTSD develop as a result of interaction of different biological, psychological and environmental factors, with family dysfunction and impaired parental behavior of both parents being highly significant. Treatment of psychiatric symptoms of children of PTSD veterans should include individualized (clinical picture, severity of the disorder, degree of dysfunction, the presence of risk and protective factors in the child, parents and family), multidisciplinary (psychiatrist, psychologist, educational specialist, occupational therapist, social worker) and multimodal (individual psychotherapy, family therapy and drug treatment) approach.

Key words: posttraumatic stress disorder, veterans, secondary traumatization, children, adolescents

Soc. psihijat., 42 (2014) 162 – 171

Pregled

ČIMBENICI RIZIKA ZA NASILJE U PARTNERSKIM VEZAMA

KRISTINA SESAR i ARTA DODAJ¹

Dom zdravlja Široki Brijeg, Centar za mentalno zdravlje Široki Brijeg i ¹Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru, Odsjek za psihologiju, Mostar, Bosna i Hercegovina

Svrha ovog članka je dati pregled literature o čimbenicima rizika za partnersko nasilje. Posebna je pozornost obraćena definiranju nasilja u partnerskim vezama. Rastumačeno je sporno pitanje spolne simetrije i asimetrije nasilja u partnerskim

vezama. Opisana su četiri oblika nasilja u partnerskim vezama: nasilje koje karakterizira prisila i kontroliranje; nasilje kao reakcija na napad; situacijsko nasilje i nasilje potaknuto razvodom ili razdvajanjem.

Navedeni su čimbenici rizika za počinjenje nasilnog ponašanja i za izloženost nasilnom ponašanju a koji uključuju socioekonomske varijable, obiteljske karakteristike, povijest izloženosti nasilju u djetinjstvu, različite poremećaje osobnosti, osobine ličnosti, korištenje alkohola i opijata te religioznost. Članak se zaključuje raspravom o potrebi daljnjeg istraživanja nasilja u partnerskim vezama koja će proširiti i poboljšati naše razumijevanje partnerskog nasilja.

Ključne riječi: nasilje u partnerskim vezama, čimbenici rizika, počinitelji nasilja, osobe izložene nasilnom ponašanju

Adresa za dopisivanje:

Kristina Sesar

Centar za mentalno zdravlje

Dom zdravlja Široki Brijeg

Dr. J. Grubišića 11

88 220 Široki Brijeg, Bosna i Hercegovina

E-pošta: kristina.sesar@tel.net.ba

SUMMARY

RISK FACTORS FOR INTIMATE PARTNER VIOLENCE

K. SESAR and A. DODAJ¹

Široki Brijeg Health Center, Center for Mental Health, Široki Brijeg and ¹University of Mostar School of the Humanities and Social Sciences, Department of Psychology, Mostar, Bosnia and Herzegovina

The purpose of this article is to review the literature on the risk factors for intimate partner violence. Particular attention is paid to the definition of intimate partner violence. The controversial matter of gender symmetry and asymmetry in intimate partner violence is discussed. Four patterns of violence are described: coercive controlling violence; violent resistance; situational couple violence; and separation instigated violence. Perpetrator risk factors and risk factors for being victimized are listed and they include socioeconomic status, family characteristics, history of child victimization, various personality disorders, personality characteristics, alcohol and drug abuse, and religion. The article brings discussion on the need of continuing research on partner violence that will expand and refine our understanding of intimate partner violence.

Key words: intimate partner violence, risk factors, perpetrators, victims

Soc. psihijat., 42 (2014) 172 – 179

Pregled

TERAPIJSKA ZAJEDNICA

SLAĐANA ŠTRKALJ-IVEZIĆ, TIHANA JENDRIČKO, ZOJA PISK¹ i SANJA MARTIĆ-BIOČINA

Medicinski fakultet u Zagrebu, Klinika za psihijatriju Vrapče, Zavod za socijalnu psihijatriju i

¹Institut za grupnu analizu, Zagreb, Hrvatska

Terapijska zajednica je socioterapijska metoda koja koristi socioterapijsku i psihoterapijsku tehniku u liječenju oboljelih od različitih psihičkih poremećaja. Osnovni principi terapijske zajednice su demokratizacija, permisivnost, zajedništvo i sučeljavanje s realnošću. Terapijska zajednica omogućuje emocionalni rast i učinkovitije funkcioniranje u socijalnoj sredini. Terapijska zajednica u širem smislu uključuje sastanak terapijske zajednice, psihoterapijske i socioterapijske grupe, strukturirani dnevni raspored te jasna pravila i granice. Stvaranje snažne privrženosti pomaže u prevladavanju visoke razine agresivnosti i promjenu disfunkcionalnog ponašanja uz istodobno zadržavanje dovoljnog stupnja neovisnosti. Interakcija pacijenata i osoblja u terapijskim zajednicama pomaže u boljem razumijevanju intrapsihičkog funkcioniranja i učinkovitijeg interpersonalnog ponašanja, pridonosi izgradnji selfa i poboljšava funkcioniranje ega. Svrha terapijske zajednice je rehabilitacijska i psihoterapijska. Bez adekvatne psihoterapije i socioterapije pacijenti postaju učestali korisnici zdravstvenih službi. Stoga terapijske zajednice imaju važnu ulogu u organizaciji terapijske sredine različitih bolničkih i vanbolničkih službi za mentalno zdravlje, stvaranjem uvjeta za psihološko liječenje i prevenciju ponovnog povrata bolesti.

Ključne riječi: terapijska zajednica, socioterapija, psihoterapija

Adresa za dopisivanje:

Sladana Štrkalj-Ivezić, dr. med.

Klinika za psihijatriju Vrapče

Zavod za socijalnu psihijatriju

Dnevna bolnica

Bolnička cesta 32

10000 Zagreb, Hrvatska

SUMMARY

THERAPEUTIC COMMUNITY

S. ŠTRKALJ-IVEZIĆ, T. JENDRIČKO, Z. PISK¹ and S. MARTIĆ-BIOČINA

University of Zagreb School of Medicine, Vrapče University Psychiatric Hospital, Institute of Social Psychiatry and ¹Division for Group Analysis, Zagreb, Croatia

Therapeutic community is a sociotherapeutic method that uses sociotherapeutic and psychotherapeutic techniques in the treatment of patients with various mental disorders. The basic principles of therapeutic communities are democratization, permissiveness, communalism, and reality confrontation. A therapeutic community allows emotional growth and efficient functioning in social environment. Therapeutic community in a broader sense includes meetings of the therapeutic community, psychotherapy and sociotherapy groups, a structured daily schedule as well as clear rules and boundaries. Development of strong attachment helps overcome high levels of aggression and modification of dysfunctional behaviors while maintaining a sufficient degree of personal independence. The interaction of the patients and the staff in therapeutic communities helps achieve better understanding of intrapsychic functioning and efficient interpersonal behavior contributes to the formation of a stronger self and improves the functioning of the ego. The purpose of therapeutic community is rehabilitation and psychotherapy. Without appropriate psychotherapy and sociotherapy, patients become frequent users of health services. Therefore, therapeutic communities have an important role in the organization of therapeutic environment of various inpatient and outpatient mental health services, creating conditions for psychological treatment and prevention of relapse.

Key words: therapeutic community, sociotherapy, psychotherapy

O UMJETNOSTI I PSIHOTERAPIJI

VLASTA ŠTALEKAR

Klinički bolnički centar Zagreb, Klinika za psihijatriju, Zagreb, Hrvatska

Ovaj se članak bavi međuodnosom umjetnosti i liječenja. Prikazan je razvoj kreativno-umjetničkih aktivnosti psihijatrijskih bolesnika, od radne terapije, preko razvoja umjetničkog pravca art brut, do razvoja art terapije i promišljanja o značenju umjetnosti u životu čovjeka. Cilj je ovoga rada prikazati stečeno iskustvo u terapijskom programu Dnevne bolnice Klinike za psihijatriju KBC-a Zagreb gdje već 30 godina multidisciplinarni tim razvija i integrira terapijske postupke u jedinstveni dnevno-bolnički koncept. Rad u dnevnoj bolnici rad je s grupom. Ovdje se, međutim, detaljnije prikazuju kreativne aktivnosti i radionice koje facilitiraju analitički orijentiranu grupnu psihoterapiju, a to su: a) susret s umjetničkim djelima tijekom posjeta izložbama (terapijski izlasci grupe u muzejsko-galerijske prostore pod vodstvom kustosa) s pisanjem eseja i raspravom o doživljaju umjetničkog djela, b) likovne radionice, c) terapija filmom i d) glazbene radionice. Razlikujući art terapiju (art therapy) od primjene umjetnosti u terapijske svrhe (art as therapy) prihvaćamo da nam umjetnost u svojoj najširoj primjeni pomaže u istraživanju svijeta i u samospoznaji. Umjetničko djelo je medij komunikacije između umjetnika i publike. O. Wilde kaže kako se u umjetnosti zapravo ogleđa promatrač. Danas se prihvaća kako umjetnost ima terapijske učinke, a neuroestetika kao nova znanstvena disciplina nastoji rastumačiti neurokemijske promjene za estetski doživljaj i odnos prema umjetnosti. Znanost i umjetnost ne moraju biti polarizirane, pa tako primjerice P. Finzi u svojoj knjizi „Priroda umjetnosti“ kaže da znanost traži istinu, a umjetnost postoji da istinom djeluje. Prikazane su vinjete iz kliničkog rada i eseji pacijenata kojima se ukazuje na povezanost psihoterapijskog procesa s elaboracijom doživljaja umjetničkog djela.

Ključne

riječi:

umjetnost, grupna psihoterapija, dnevno-bolnički koncept, kreativne radionice, estetika recepcije, umjetnost kao terapija, art terapija, ikonografska i analitička interpretacija

Adresa za dopisivanje:

Vlasta Štalekar, prim., dr. med.

Klinika za psihijatriju

KBC Zagreb

Kišpatićeva 12

10 000 Zagreb, Hrvatska

E-pošta: vstalekar@inet.hr

SUMMARY

ON ART AND PSYCHOTHERAPY

V. ŠTALEKAR

Zagreb University Hospital Center, Clinical Department of Psychiatry, Zagreb, Croatia

This article deals with mutual relationship of art and treatment. Presented is the development of creative-artistic activities of psychiatric patients, from occupational therapy through development of the art brut movement to the development of art therapy and pondering upon the significance of art in human life. The aim of this paper is to present the experience acquired in the therapeutic program of Day Hospital, Clinical Department of Psychiatry, Zagreb University Hospital Center, where a multidisciplinary team has been developing and integrating therapeutic procedures into a unique day hospital concept for nearly 30 years now. The work in a day hospital is the work with a group. Here, however, creative activities and workshops that facilitate analytically oriented group psychotherapy are presented in more detail. These are as follows: (a) encounter with objects of art during visits to exhibitions (therapeutic visits of the group to museums and galleries, accompanied by an art historian), with

essay writing and discussion about experiencing the works of art; (b) painting workshops; (c) film therapy; and (d) music therapy. By differentiating 'art therapy' and 'art as therapy', we adopt the idea that art in its widest application helps us in discovering the world and in self-knowledge. The object of art is a medium of communication between the artist and the audience. In fact, the observer is reflected in the art, says O. Wilde. Today, it has been acknowledged that art has therapeutic effects, and neuroesthetics as a new scientific discipline strives to explain neurochemical changes for esthetic experience and attitude towards art. Science and art need not be polarized, thus for example P. Finci in his book *Nature of the Art* says that science seeks for truth and art exists to act by the truth. Presented are also vignettes from clinical work and patients' essays that point to the relationship of the psychotherapeutic process and the elaboration of experiencing works of art.

Key words: art, group psychotherapy, day hospital concept, creative workshops, esthetics of reception, art as therapy, art therapy, iconographic and analytic interpretation

Soc. psihijat., 42 (2014) 190 – 198

Pregled

ART TERAPIJA – TEORIJSKE POSTAVKE, RAZVOJ I KLINIČKA PRIMJENA

NADA IVANOVIĆ, IVAN BARUN¹ i N. JOVANOVIĆ²

Privatna praksa, Zagreb, ¹ Klinika za psihijatriju Vrapče i ² Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Klinički bolnički centar Zagreb, Klinika za psihijatriju, Zagreb, Hrvatska

Svrha ovoga članka je dati uvod i pregled profesije art terapije koja je još uvijek slabo prisutna u Hrvatskoj iako se u svijetu sistematski primjenjuje već više od pola stoljeća. Art terapija je oblik psihoterapije koji primjenjuje stvaralački likovni proces (crtanje, slikanje i modeliranje u najširem značenju riječi) kao sredstvo izražavanja i komunikacije. Teorijska osnova je psihodinamska, počiva na fenomenima kao što su transfer, sadržanost, prijelazni objekt, igra. Jung je stvorio privlačan teorijski model za mnoge art terapeute, jer je cilj terapije vidio u oslobađanju kreativnih snaga koje postaju katalizator promjene. Jedna od pionirki art terapije, Margaret Naumburg, prepoznala je da čovjekove osnovne misli i osjećaji koji dolaze iz nesusjesnog i predsvjesnog, puno prije nalaze svoj izraz u slikama nego u riječima. Zato što se dotiče pre-verbalnih osjećaja, likovno izražavanje može prije dovesti do razrješenja konflikta nego verbalno izražavanje. Art terapija se može provoditi individualno i grupno, ovisno o potrebama pacijenta. Ona nije rekreacijska aktivnost ili nastava likovne umjetnosti, premda seanse mogu pacijentu pružiti užitek. Za pohađanje art terapijskih seansi nije potrebno prethodno iskustvo, a pacijenti koji se uključuju mogu imati emocionalne, bihevioralne ili psihičke smetnje, poteškoće s učenjem ili fizički nedostatak, ozljede mozga ili druge neurološke bolesti, te somatske bolesti koje umanjuju kvalitetu života. U članku donosimo i pregled literature i najnovijih istraživanja o kliničkoj primjeni art terapije u shizofreniji, ovisnostima, demenciji, poremećajima hranjenja, graničnom (borderline) poremećaju osobnosti, te u stanjima suicidalnih i homicidalnih impulsa. Praksa art terapije, poput ostalih psihoterapija, zahtijeva edukaciju, visoku stručnost, zrelost i iskustvo terapeuta. Kako su u mnoge europske zemlje art terapiju donosili art terapeuti kvalificirani u Velikoj Britaniji, možda će i Hrvatska pratiti taj put, s trenutno tri hrvatske art terapeutkinje kvalificirane i registrirane u Velikoj Britaniji.

Ključne riječi: art terapija, psihodinamski pristup, vizualno, verbalno, psihijatrija

Adresa za dopisivanje:

Nada Ivanović

Kopernikova 22

10 000 Zagreb, Hrvatska

E-pošta: nada_ivanovic@yahoo.com

SUMMARY

ART THERAPY – THEORY, DEVELOPMENT AND CLINICAL APPLICATION

N. IVANOVIĆ, I. BARUN¹ and N. JOVANOVIĆ²

Outpatient Clinic, Zagreb, ¹Vrapčje University Psychiatric Hospital and ²University of Zagreb School of Medicine, Zagreb University Hospital Center, Clinical Department of Psychiatry, Zagreb, Croatia

The purpose of this paper is to give an introduction and overview of art therapy, a profession still scarcely present in Croatia, even though it has been systematically developed and applied for over half a century in some countries. Art therapy is a form of psychotherapy that utilizes art processes (drawing, painting and modeling in the broadest sense of the term) as a means of expression and communication. Its theoretical basis is psychodynamic and draws on the phenomena such as transference, containment, transitional object and play. According to Jung, the goal of therapy is to unleash one's own creative energies that act as catalysts of transformation. This theoretical model is still attractive to many art psychotherapists. One of the pioneers of art therapy, Margaret Naumburg, has recognized that thoughts and emotions that come from the unconscious are more likely to find their expression in images rather than words. Due to its close links with pre-verbal emotions, creative expression can help in solving conflicts more easily than verbal expression. Art therapy can be practiced both individually and in a group, depending on the needs of the patients. Prior experience in art is not necessary and patients who are referred to art therapy may have emotional or behavioral difficulties, learning disabilities or physical impairment, brain damage or other neurologic diseases, or somatic diseases that lower the quality of life. This paper gives a review of the most recent scientific research on the clinical use of art therapy in schizophrenia, addictions, dementia, eating disorders, borderline personality disorder, and states with suicidal and homicidal impulses. Like other psychotherapies, art therapy practice requires standardized training, expertise, maturity and experience of therapists. Currently having three art therapists qualified and registered in Great Britain, Croatia will maybe follow the examples of many other countries who have adopted the British model of art therapy.

Key words: art therapy, psychodynamic approach, visual, verbal, psychiatry

Soc. psihijat., 42 (2014) 199 – 204

Prikaz bolesnika

NEGATIVNI PSIHOTIČNI SIMPTOMI U BOLESNICE S POTPUNOM AGENEZOM KORPUSA KALUZUMA

MARTA GAŠPAROVIĆ, ANA GRGIĆ, IVANA HEGEDUŠ¹, ŽELJKA VUKŠIĆ,
KSENIJA KELEKOVIĆ KRUŠLIN, GORDANA FILIPOVIĆ BILIĆ i BILJANA MARKOVIĆ²

Klinički bolnički centar Osijek, Klinika za psihijatriju, ¹ Klinika za neurologiju, Osijek i

²Županijska bolnica Orašje, Orašje, Bosna i Hercegovina

Prema diskonekcijskoj hipotezi poremećena interhemisferalna komunikacija u središnjem živčanom sustavu može se povezati s razvojem shizofrenog poremećaja. Na korpusu kalozumu oboljelih osoba pronađene su morfološke i funkcionalne promjene, ali rezultati su još uvijek nedosljedni. Prikazi pacijenata s agenezom korpusa kalozuma i shizofrenijom pružaju priliku za daljnje razumijevanje te povezanosti. U radu je prikazana pacijentica sa sniženim intelektualnim sposobnostima kod koje je u adolescenciji verificiran prolazni psihotični poremećaj, a u odrasloj dobi došlo je do postupnog pada sveukupne kvalitete osobnog ponašanja, povlačenja iz socijalnih kontakata, gubitka interesa, uz nemotivirano i dezorganizirano ponašanje, zanemarivanje higijene te vjerojatne slušne obmane osjetila. Tijekom obrade ustanovljena je potpuna ageneza korpusa kalozuma s pratećim proširenjem moždanih komora. Parcijalni terapijski pomak postignut je uz terapiju malim dozama olanzapina.

Ključne riječi: negativni psihotični simptomi, ageneza korpusa kalozuma

Adresa za dopisivanje:

Marta Gašparović, dr. med.

Klinika za psihijatriju

Klinički bolnički centar Osijek

Huttlerova 4

31 000 Osijek, Hrvatska

E-pošta: martadurkovic@yahoo.com

SUMMARY

NEGATIVE PSYCHOTIC SYMPTOMS IN A PATIENT WITH COMPLETE AGENESIS OF CORPUS CALLOSUM

M. GAŠPAROVIĆ, A. GRGIĆ, I. HEGEDUŠ¹, Ž. VUKŠIĆ, K. KELEKOVIĆ KRUŠLIN,
G. FILIPOVIĆ BILIĆ and B. MARKOVIĆ²

*Osijek University Hospital Center, Clinical Department of Psychiatry, ¹Clinical Department of Neurology,
Osijek, Croatia and ²Orašje County Hospital, Orašje, Bosnia and Herzegovina*

According to disconnection hypothesis, disturbed interhemispheric communication in the brain is connected with development of schizophrenia. Morphological and functional changes of corpus callosum were found in schizophrenia, but the results are still inconsistent. Case reports of patients with corpus callosum agenesis and schizophrenia give us an opportunity for further understanding of this connection. In this paper, we present a patient with intellectual disability, who had a transient psychotic disorder during adolescence, with later gradual decline in the overall quality of personal behavior, social withdrawal, loss of interests, unmotivated and disorganized behavior, neglect of hygiene and probable auditory hallucination. During the workup, complete agenesis of corpus callosum together with ventricular enlargement was found. Partial therapeutic improvement was achieved with small doses of olanzapine.

Key words: negative psychotic symptoms, corpus callosum agenesis